

організації проведення у ВНЗ академічних читань для обдарованої молоді у розрізі актуальних напрямів наукових досліджень; спрощення процедур захисту дисертацій; забезпечення молодих науковців житлом, надання кредитів на придбання житла під відсотки, співрозмірні із розміром заробітної плати; створення гідних умов праці та високої заробітної плати за наукову діяльність.

Таким чином, проведене дослідження підтвердило нагальність розв'язання проблеми розвитку наукової діяльності молоді. Але, незважаючи на актуальність проблеми молоді в науці та незникаючий до неї інтерес, ця проблематика залишається недостатньо розробленою в сучасному контексті розвитку нашої держави. У прикладному аспекті необхідним є вивчення потреб молоді, її трудових мотивів, ціннісних орієнтацій та планів на майбутнє.

#### Література

1. Концепція державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006-2010 роки // Освіта України. – 2006. – № 48 (741). – 30 червня. – С. 1–3.
2. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса обучения / Ю. К. Бабанский. – М. : Педагогика, 1982. – 492 с.
3. Okon Wincenty. Wprowadzenie do dydaktyki ogolnej. – Warszawa : Zak, 1998. – 423 s.
4. Семикіна М. В. Трансформація зайнятості і проблеми реалізації конкурентних переваг молоді на ринку праці / М. В. Семикіна, О. М. Петіна, Н. В. Гончарова // Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал, 2015. – № 3 (58). – С. 165–171.
5. Вовканич С. Й., Риндзак О. Т. Активізація наукової діяльності молоді в системі інноваційного розвитку. – Львів : ІРД НАН України, 2006. – 186 с.

Петренко М.М., к.т.н., проф., Корнєєва Т.С., асистент  
Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

### ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТІВ - ОСНОВНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

У ХХІ столітті, як стверджує П. Друкер, буде значне підвищення вимог до рівня інтелектуального розвитку людини, особливо із вимогами до знання - у його формі, змісту, значенні і відповідальності. А також у зв'язку із великою зміною щодо сутності поняття «освічена людина». Освіта стане центром суспільства знань, а університети - його найважливішими установами. Найсуттєвішими капіталовкладеннями будуть інвестиції у працівника розумової праці. П.Друкер вважає знання єдиним, що має значення, ресурсом, оскільки працівники розумової праці дуже швидко стають самою великою групою з усіх категорій працюючих. На його думку в суспільстві знань дійсними капіталовкладеннями будуть вкладення в освіту людини, а не у верстати та інструменти [1,2]. Але проблемним є те, що в усьому світі знижується загальний рівень освіти. Якість знань недостатня для зайняття фахівцями достойного місця в економіці ХХІ століття. Крім цього, сучасна система освіти гальмує інтелектуальний розвиток молоді [3].

Міжнародна організація праці (МОТ) у 2010 році навела дані щодо безробіття у світі: з 620 мільйонів економічно активних молодих людей - 81 мільйон безробітних. Це самий високий показник за всю історію існування МОТ. Вихід з цієї ситуації лише у значно якіснішій освіті, у підготовці фахівців, які здатні створювати нові способи використання робочої сили, поєднання існуючих технологій, нові послуги. Томас Фрідман стверджує: «Нам треба, щоб як можна більше випускників виходили з правильною освітою» [4].

Матеріал сформований, в основному, на основі більш ніж 50 річного досвіду викладання у вищій школі (П.М.М.).

Для формування сучасних знань необхідний деяким чином розвинутий інтелект. На

наш погляд поняття «інтелект-знання» аналогічне відношенню «грунт - рослина». При цьому ґрунт є аналогією інтелекту, а рослина – знанням. Повноцінне існування рослини неможливе без ґрунту. Покращення агрофону ґрунту – це процес, аналогічний інтелектуальному розвитку. Процес формування знань сприяє розвитку інтелекту.

Практика довела, що «навчити не можна, можна лише навчитися». Це стосується і розвитку інтелекту. Викладач може лише сприяти розвитку інтелекту студента, організовувати цей процес, стимулювати і активізувати його.

Стимулювання інтелектуального саморозвитку результативне лише при можливості самооцінки студента у порівнянні з своїми показниками у попередньому періоді і з оточенням, яке має такий же, а, краще, більш високий розвиток. Наші спостереження студентів за 1963-2015 роки показали, що молоді люди за 5 років навчання у якісному оточенні досягають високих показників розвитку. Це, як дерева у лісі: маленькі деревця у оточенні високих сусідів неминуче тягнуться до сонця.

Слабка група не лише не сприяє розвитку більш сильного товариша, а, навпаки - стримує і може привести до часткової деградації. При формуванні груп це треба враховувати. Хтось із студентів обов'язково буде сильнішим усіх інших, але треба передбачити і присутність молодих людей близького рівня розвитку.

Інтелектуальний розвиток студента під час навчання залежить від його вольових якостей, які забезпечують сприйняття і обробку інформації, трансформацію її у знання, особливо у режимі абстрактного мислення.

При цьому студенти навчаються техніці і гігієні розумової праці без перевищення рівня інтелектуального навантаження. Гарні результати забезпечує формування вміння пов'язувати зміст і головні ідеї попередніх навчальних тем з наступними. Для цього перед кожним заняттям, разом із студентами, коротко критично аналізується попередня тема, формується своє бачення розв'язання проблеми. У різні періоди часу у різних групах результати критичного аналізу однієї тієї ж теми, як правило, не можуть повторюватися, оскільки розгляд матеріалу здійснюється при повній свободі мислення.

Викладач вивчає індивідуальні характеристики кожного студента: стартовий інтелектуальний рівень, вольові і емоційні якості, можливості пам'яті, працездатність, дисциплінованість, вихованість, здоров'я.

Важливо зберегти у пам'яті студента інформацію про помилки. Це дозволить у подальшому уникнути її повторення і стане засобом поліпшення мислення. Все навчання організовується навколо розгляду помилок, не допускаючи негативного їх сприйняття студентами. Помилки, які виникають у результаті напруженої інтелектуальної роботи - щиро вітаються.

Кожна фраза викладача (на лекції, практичному занятті, семінарі тощо) повинна народжуватися на очах студентів. Питання, які виносяться на розгляд, носять проблемний характер і не є істиною в кінцевій інстанції. Це сприяє напруженому режиму роботи інтелекту і сприяє його розвитку.

Кожен учасник занять по різному інтерпретує ситуацію, явище. Задача - аргументовано захистити свою точку зору, об'єктивність свого сприйняття. У разі невдачі - зрозуміти свою помилку, або довести, що його позиція, його сприйняття теж мають право на існування. Інші учасники теж повинні усвідомити можливість різних варіантів сприйняття.

Студентів слід виховувати відкритими до різних точок зору. Вони при цьому навчаються порівнювати своє сприйняття, свою реальність з реальністю у сприйнятті інших людей. Задача викладача - не допускати того, щоб вся група під час обговорення дотримувалася лише однієї думки.

Навчання відбувається в режимі процесу і дослідження цього процесу. Якщо це припиняється, мислення зупиняється. Залишається – запам'ятовування.

На заняттях розглядається шлях: парадигма - парадокс - нова парадигма -

парадокс..., оскільки протиріччя і парадокси сприяють творчій напрузі. Це, в свою чергу, призводить до активної інтелектуальної роботи, виникають нові ідеї. При цьому важливо для викладача забезпечити функціонування різних думок, бажано - протилежних. Треба обов'язково зважати на те, що прийнятий у результаті обговорення висновок (як усім здається - правильний), може бути неправильним для інших умов, іншої ситуації. Цю іншу ситуацію бажано змодельовати і розглянути. Як приклад різних ситуацій: змагання з боксу і звичайна побутова бійка. Відношення до цих подій – різні і різна оцінка результатів.

Одна з методик розгляду проблемних тем - гіпотетичний підхід: висуваються гіпотези, а приймається та з них, яка буде доведена і з якою погодяться всі студенти. Якщо згоди не буде, арбітром повинен виступити викладач. Толерантно.

Для забезпечення інтелектуального розвитку студентів у процесі навчання викладач повинен:

- володіти мистецтвом імпровізації;
- мати визначені якості: любити студентів і поважати їх; володіти потужним абстрактним мисленням; бути здатним приймати протилежності; володіти високою емоційною стійкістю у складних ситуаціях; поважати факти і прагнути дати їм інтерпретацію і значення у широкому контексті; допускати невизначеність, двозначність і керований конфлікт; позитивно сприймати несподівані, незаплановані події; мати впевненість у собі і у тому, що він робить, незалежно від результату;
- вміти на рівні експромту формулювати протилежні погляди і створювати нові значення;
- вміти стимулювати формулювання гнучких різновидів точок зору;
- не бути консерватором у сприйнятті, оскільки така властивість не пропускає нові ідеї і блокує свідомість.

Таким чином, для забезпечення інтелектуального розвитку студентів у процесі навчання необхідно розробити систему подання матеріалу (з кожного предмету), в якій передбачити виявлення парадоксальних ситуацій і розв'язання їх (за схемою: парадигма – парадокс - нова парадигма - новий парадокс -...).

#### Література

1. Друкер П.Ф. Задачи менеджмента в 21 веке / П.Ф. Друкер; [пер. с англ.]. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. - 272 с.
2. Друкер П. Ф. Энциклопедия менеджмента / П.Ф. Друкер; [пер. с англ.]. - М.: Издательский дом "Вильямс", 2004. — 432 с.
3. Робинсон Кен. Образование против таланта / К. Робинсон; [пер. с англ.]. Макаровой Н. – М.: Изд. «Манн, Иванов и Фербер», изд. «Эксмо», 2013. - 321с.
4. Фридман Т.Л. Плоский мир. Краткая история XXI века / Т.Л. Фридман; [пер. с англ.] - М.: «АСТ», 2007. – 608с.
5. Robinson Ken. Finding Your Element: How to Discover Your Talents and Passions and Transform Your Life / Ken. Robinson, Aronica Lou. - Paperback – May 27, 2014.

Полтавець М.М., викл., Катюжанська Л., студ. гр. ЕП-15М  
Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

### ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

З кожним роком наш світ стає все більш віртуальним. Одним з головних чинників цього процесу є проникнення глобальної мережі Інтернет у всі сфери життя і діяльності людини. З кожним днем, все більше людей в світі стають учасниками електронної комерції. Зараз, приблизно, 17 мільйонів українців щорічно роблять покупки в Інтернеті, а обсяг українського Інтернет-ринку досяг позначки у \$2 млрд. на рік. Незважаючи на ці